

Таблиця Визначення «витрат» в залежності від наукових підходів

Визначення	Підхід	Змістовий акцент
1	2	3
Витрати – це прямі і непрямі, фактичні і можливі виплати або упушена вигода, необхідні для того, щоб залучити й утримати ресурси в межах даного напрямку діяльності.	альтернативної вартості	Витрати визначаються з позиції їх раціонального використання на основі їх можливої економії як основного критерію ефективності діяльності підприємства.
Витрати - це виражені у грошовій формі витрати різних ресурсів у процесі виробництва, обігу і розподілу продукції, товарів.	вартісний	Витрати розглядаються як сукупність грошових коштів, які були витрачені для здійснення виробництва продукції.
Витрати – це вартість ресурсів, що використовуються в подальшому для отримання прибутку або досягнення інших цілей організації.	цільовий	Витрати визначаються як засіб досягнення певних цілей підприємства.
Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).	бухгалтерський	Методологічні основи формування у бухгалтерському обліку інформації про видатки підприємства та її розкриття у фінансовій звітності регламентуються стандартом бухгалтерського обліку №16.
Витрати - це ресурси, витрачені на конкретні цілі, у вартісному вираженні.	ресурсний	Розмір витрат визначається виходячи з величини використаних матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Г.М. НЕПЛОХ, магістрант, м. Харків НТУ «ХПІ»

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПРИБУТКУ

Основою ринкового механізму є економічні показники, необхідні для планування і об'єктивної оцінки виробничо-господарської діяльності підприємства, освіти і використання спеціальних фондів, порівняння витрат і результатів на окремих

стадіях відтворювального процесу. В умовах переходу до ринкової економіки головну роль в системі економічних показників відіграє прибуток.

Прибуток займає одне з центральних місць у загальній системі вартісних інструментів і важелів ринкової економіки. Оскільки фінанси, кредит, ціни, собівартість і інші економічні важелі прямо чи опосередковано пов'язані з прибутком.[2]

В економічній літературі існує безліч самих різних трактувань прибутку. Розглянемо визначення поняття прибутку на основі досліджень і критичної оцінки його визначення вченими - теоретиками починаючи з кінця 18 століття.

А.Сміт і Д.Рікардо відокремили поняття прибутку в окрему економічну категорію, яку досліджували у тісному взаємозв'язку з процесом накопичення капіталу, із факторами збільшення народного багатства. А.Сміт мав кілька підходів до визначення прибутку:

- як закономірного результату продуктивності капіталу;
- винагороди капіталісту за його діяльність і ризик;
- як обчислення з частини неоплаченої праці найманого працівника.

У працях окремих теоретиків того часу переважали й інші варіанти трактувань прибутку, як винагороду за збереження капіталу, страхової премії за ризик, якому підвладна будь-яка діяльність підприємства, а також визначення прибутку як результати виявлення законів мінового процесу і вартості, що виникає завдяки збільшенню капіталу з часом . [1]

Слід пригадати теорію прибутку на основі фізичної продуктивності яку розробив Фрідріх Візер. Він стверджував, що отримання чистого доходу можливо завдяки участі у виробництві всіх факторів, і в першу чергу капіталу, інші чинники мають менше значення на кінцевий результат господарювання. Розрахувавши обсяг виробленої продукції від величини витраченого капіталу, можна визначити прибуток на даний капітал, тобто фізичну продуктивність капіталу.

Ще до появи робіт К. Маркса, у 50-х - 60-х роках 19 століття Дж. Мілль значно розвинув теорію трудової вартості. Він вважав, що причиною прибутку є те, що праця дає більше, ніж необхідно для утримання працівників, які її виконують, і кількісно прибуток розраховується як різниця між доходами і витратами на покупку сировини, послуг та на заробітну плату

(винагороду за використання капіталу не включається до складу витрат).

Дану концепцію науково обґрунтував К.Маркс, проголосивши, що вартість продукту визначається кількістю залученої в ньому абстрактної народно-необхідної праці людини, а праця працівника має як мінову, так і споживчу вартість. Прибуток-це перетворена форма додаткової вартості, результат відношення між необхідним і додатковим робочим часом. [3].

На відміну від інших вчених, Беєм - Баверк вважав, що основним джерелом появи прибутку є - час. Справжні блага оцінюються вище тих, які тільки будуть вироблені в майбутньому.

З появою робіт Йозефа А. Шумпетера, концепції сутності характеру прибутку доповнюються технологічними та інноваційними теоріями. Їх зміст полягає в тому, що прибутковість вище середнього рівня, пояснюється результатами використання нових комбінацій факторів виробництва. Він не вважав, підприємницький прибуток доходом від капіталу або оплати праці, рентою або винагородою за ризик, підкреслюючи вплив на його формування та збільшення технологій та нововведень.

Всі вищевказані концепції походження прибутку сприяють значний вплив на подальший розвиток теорії прибутку.

Не дивлячись на те, що прибуток відіграє основну роль у ринковій економіці та є об'єктом економічної теорії, до сьогодення не вироблена єдина точка зору на її сутність і форми.

Список літератури: 1. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народу. - М., 1962. 2. Бланк І.А. Управління прибутком. К.: Ніка-Центр, 1998. 3. Маркс К. Капітал. Критика капіталістичної економії. - М.: Політиздат, 1988. - Т. 1.Кн.1.: Процес виробництва капіталу.

А.И. ОМЕЛЬЧЕНКО, магістр, г. Харків, НТУ «ХПІ»

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОИЗВОДСТВА – ЗАЛОГ ФИНАНСОВОЙ СТАБИЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Проблема эффективности возникает естественным образом в связи с потребностью товаропроизводителя максимально